

Inhoud | Volume I & Volume II

VOLUME I

DEEL I ORGANISATIE VAN DE GEZONDHEIDSZORG

I Rechtsbronnen en rechtsbeginselen in de gezondheidszorg

- 1 België
- 2 Europa en de wereld

II De ziekteverzekering

- 1 Actoren in de ziekteverzekering
- 2 Verhoudingen tussen de actoren
toegelicht

III De gezondheidszorgvoorzieningen

- 1 Ziekenhuizen
- 2 Ouderenzorg
- 3 Instellingen in de palliatieve zorg
- 4 Instellingen in de geestelijke gezondheidszorg
- 5 Instellingen in de jeugdgezondheidszorg
- 6 Dringende medische hulp
- 7 Preventie: profylaxe van besmettelijke ziekten, dwangbehandeling en afzondering

IV De Orde van geneesheren

- 1 Historiek
- 2 Statuut en lidmaatschap
- 3 Structuur en werking van de Orde van geneesheren
- 4 De deontologische normering
- 5 Het tuchtrecht
- 6 De toekomst van de Orde

V De Orde der apothekers

- 1 Inleiding
- 2 De inrichting
- 3 Bevoegdheid
- 4 De werking

VI De provinciale geneeskundige commissies

- 1 Inleiding
- 2 Opdrachten
- 3 De procedures
- 4 De rechtsmiddelen

DEEL II DE BEROEPSBEOEFENAAR IN DE GEZONDHEIDSZORG

I De arts

- 1 Toegang en uitoefeningsvoorwaarden
- 2 Het misdrijf van onwettige uitoefening van de geneeskunde
- 3 Professionele samenwerkingsverbanden tussen artsen
- 4 Juridisch statuut van artsen met een niet-curatieve opdracht
- 5 De arbeidsarts
- 6 De controlearts
- 7 De ziekenfondsarts
- 8 De verzekeringsarts

II De apotheker

- 1 Inleiding
- 2 De voorwaarden om het beroep uit te oefenen
- 3 De taken, plichten en bevoegdheden van de apotheker
- 4 De verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de apotheker
- 5 De voor het publiek opengestelde apotheek
- 6 De ziekenhuisapotheek

III De tandarts

- 1 De beroepsopleiding tandheelkunde binnen de Europese Unie
- 2 De diplomaveristen en het visum voor de uitoefening van de tandheelkunde in België
- 3 De bijzondere beroepstitels
- 4 De dentaaltechnicus
- 5 Het voorbehouden beroepsdomein van de tandarts

IV De kinesitherapeut

- 1 Het juridisch statuut: algemeen
- 2 Toepasselijke bepalingen van de Wet Uitoefening Gezondheidszorgberoepen
- 3 De rechtspositie van de kinesitherapeut t.o.v. de arts
- 4 De rechtspositie van de kinesitherapeut t.o.v. de paramedicus
- 5 De erkenning als kinesitherapeut

V Het verpleegkundig beroep

- 1 Het verpleegkundig beroep ten overstaan van andere zorgondersteunende beroepen
- 2 Toegang tot het verpleegkundig beroep
- 3 Verpleegkundige bevoegdheden
- 4 Verpleegkundige commissies en raden
- 5 De zorgkundige

VI De vroedvrouw

- 1 De toegang tot het beroep van vroedvrouw
- 2 Wettelijke bevoegdheden van de vroedvrouw

VII De paramedische beroepen

- 1 De toegang tot het paramedisch beroep
- 2 Wettelijke bevoegdheden van paramedici

VIII De klinisch psychologen en klinisch orthopedagogen

- 1 De toegang tot het beroep van klinisch psycholoog en klinisch orthopedagoog
- 2 Wettelijke bevoegdheden van klinische psychologen en klinische orthopedagogen

IX De psychotherapie

- 1 De toegang tot het beroep van psychotherapeut
- 2 Wettelijke bevoegdheden van de psychotherapeut

X De beoefenaars van niet-conventionele behandelwijzen

- 1 Begripsomschrijving
- 2 Het wettelijke kader

DEEL III PRODUCTEN IN DE GEZONDHEIDSZORG

I Geneesmiddelen

- 1 Het begrip geneesmiddel
- 2 Vergunning voor het in de handel brengen van geneesmiddelen
- 3 Prijsbepaling en terugbetaling van geneesmiddelen
- 4 Vervaardiging en distributie van geneesmiddelen
- 5 Promotie van geneesmiddelen

II Bloed en bloedderivaten

- 1 Medische inleiding: volbloed en bloedderivaten
- 2 Juridisch kader
- 3 Voorwaarden voor de afname van bloed
- 4 Commerciële aspecten uitgesloten
- 5 Na de afname

III Medische hulpmiddelen

- 1 Het begrip medisch hulpmiddel
- 2 Het in de handel brengen van medische hulpmiddelen
- 3 De promotie van medische hulpmiddelen

IV Gentechologie en geavanceerde therapie

- 1 Definities
- 2 Wettelijk kader

DEEL IV RECHTEN VAN BEOEFENAARS IN DE GEZONDHEIDSZORG

I Diagnostische en therapeutische vrijheid

- 1 Inleiding: diagnostische en therapeutische vrijheid versus professionele autonomie
- 2 Diagnostische en therapeutische vrijheid
- 3 Richtlijnen voor kwaliteitsvolle zorg
- 4 Gewetensbezwaren

II Het recht op een honorarium

- 1 Het recht op een honorarium
- 2 De bepaling van het honorarium
- 3 Ereloonverdeling, gebruiksvergoeding en onrechtmatige voordelen
- 4 De verjaring van de vordering tot betaling van het honorarium
- 5 Beslag, overdracht en in pandgeving
- 6 Schenkingen en testamentaire voordelen aan zorgverleners vanwege patiënten (art. 909 BW)

III Recht op mededinging en het maken van reclame

- 1 De toepasselijkheid van het mededingingsrecht in de gezondheidssector
- 2 Uit het mededingingsrecht voortvloeiende recht om reclame te maken

IV Het recht van de beroepsbeoefenaar op medewerking van de patiënt / de eigen fout van de patiënt

- 1 Wettelijke basis medewerkingsplicht patiënt en doel wetgever
- 2 De verschillende medewerkingsplichten / de eigen fout van de patiënt

DEEL V RECHTSVERHOUDINGEN, AANSPRAKELIJKHEID EN SCHADEVERGOEDING IN DE GEZONDHEIDSZORG

I Rechtsverhoudingen tussen arts/ ziekenhuis en patiënt

- 1 De contractuele rechtsverhouding tussen arts/ziekenhuis en patiënt
- 2 De buitencontractuele rechtsverhouding tussen arts/ziekenhuis en patiënt

II De aansprakelijkheid van de arts en het ziekenhuis voor eigen gedrag

- 1 De aard van de verbintenissen van de arts en het ziekenhuis
- 2 Aansprakelijkheid van het ziekenhuis voor gebrekkige organisatie
- 3 Voorwaarden van de aansprakelijkheid van de arts / het ziekenhuis voor medisch handelen

III De aansprakelijkheid van de arts en het ziekenhuis voor andermans daad

- 1 De patiënt contracteert noch met het ziekenhuis noch met de arts
- 2 De patiënt contracteert enkel met de arts, niet met het ziekenhuis
- 3 De patiënt contracteert enkel met het ziekenhuis, niet met de arts
- 4 De patiënt contracteert zowel met het ziekenhuis als met de arts
- 5 De centrale aansprakelijkheid van het ziekenhuis
- 6 De aansprakelijkheid van en voor ziekenhuisorganen
- 7 Aansprakelijkheid bij plaatsvervangende arts
- 8 Aansprakelijkheid bij consult van een collega-arts

IV De aansprakelijkheid van de arts en het ziekenhuis voor schade veroorzaakt door gebrekkige zaken

- 1 De contractuele aansprakelijkheid voor gebrekkige zaken
- 2 De Wet Productenaansprakelijkheid
- 3 De buitencontractuele aansprakelijkheid voor gebrekkige zaken

V De aansprakelijkheid van de tandarts

- 1 De beroepsuitoefening
- 2 Aansprakelijkheidsvoorwaarden

VI De aansprakelijkheid van de apotheker

- 1 De beroepsuitoefening
- 2 Aansprakelijkheidsvoorwaarden: typologie van fouten

VII De aansprakelijkheid van de kinesitherapeut

- 1 De beroepsuitoefening
- 2 Aansprakelijkheidsvoorwaarden

VIII De aansprakelijkheid van de vroedvrouw

- 1 De beroepsuitoefening
- 2 Aansprakelijkheidsvoorwaarden

IX De aansprakelijkheid van de verpleegkundige

- 1 De beroepsuitoefening
- 2 Aansprakelijkheidsvoorwaarden

X Specifieke verweermiddelen

- 1 De verjaring van de aansprakelijkheidsvordering
- 2 Contractuele aansprakelijkheidsregelingen

XI De Wet Medische Ongevallen

- 1 De uitgangspunten en doelstellingen van de wet
- 2 Het toepassingsgebied
- 3 De voorwaarden voor vergoeding door het fonds
- 4 Het Fonds Medische Ongevallen
- 5 De procedure voor het fonds
- 6 De inwerkingtreding van de Wet Medische Ongevallen

VOLUME II

DEEL I HET BEGINNEND LEVEN

I Het recht op voortplanting

- 1 Juridische aard van de aanspraak op voortplanting en op het krijgen van kinderen
- 2 Het recht op voortplanting in het nationale gezinsrecht, het gezondheidsrecht en het strafrecht
- 3 Het recht op voortplanting en de grond- en mensenrechten

II Medisch begeleide voortplanting en draagmoederschap

- 1 Medisch begeleide voortplanting
- 2 Draagmoederschap

III Het statuut van en het wetenschappelijk onderzoek op embryo's

- 1 Het statuut van het embryo
- 2 Wetenschappelijk onderzoek op een embryo

IV Abortus

- 1 Begripsomschrijving en terminologie
- 2 Constitutieve bestanddelen van het misdrijf abortus
- 3 De niet-beoogde abortus door geweld (art. 349 Sw.)
- 4 Doodslag als gevolg van het gebruik of de aanwijzing van abortusmiddelen (art. 352 Sw.)
- 5 Reclame over zwangerschapsafbreking
- 6 Het bewijs van het misdrijf abortus

- 7 Verhouding Wet Zwangerschapsafbreking met het EVRM en met de Wet Patiëntenrechten
- 8 Voorwaarden voor een rechtmatige abortus vóór twaalf weken na de bevruchting
- 9 Voorwaarden voor een rechtmatige abortus vanaf de dertiende week van de zwangerschap
- 10 Gewetensbezwaar arts, verpleegkundige en paramedisch personeel
- 11 Rol van de noodtoestand als rechtvaardigingsgrond
- 12 De Nationale Evaluatiecommissie Zwangerschapsafbreking

DEEL II RECHTEN VAN PATIËNTEN

I Recht op gezondheidszorg

- 1 Recht op gezondheidszorg als sociaal grondrecht
- 2 Recht op grensoverschrijdende gezondheidszorg

II Wet Patiëntenrechten: definities en toepassingsgebied

- 1 Inleiding en doelstellingen
- 2 Definities
- 3 Toepassingsgebied

III Het recht op een kwaliteitsvolle dienstverlening

- 1 Wettelijke basis en doel wetgever
- 2 Overbodige wetsbepaling: doublure met het zorgvuldigheidscriterium

IV Het recht op vrije keuze van beroepsbeoefenaar

- 1 De Wet Patiëntenrechten
- 2 De grondslagen van het recht op vrije keuze van beroepsbeoefenaar
- 3 De draagwijdte van het vrije keuzerecht van de patiënt
- 4 De vrije keuze van beroepsbeoefenaar buiten België

V Het recht op gezondheidstoestand-informatie en geïnformeerde toestemming

- 1 Situering
- 2 Het recht op gezondheids-toestandinformatie
- 3 Het recht op geïnformeerde toestemming
- 4 Bewijs en sanctionering van een schending van het recht op geïnformeerde toestemming
- 5 Het recht op informatie over de nazorg of na een behandeling

VI Rechten met betrekking tot het patiëntendossier

- 1 De functies van en het recht op een patiëntendossier
- 2 De soorten, de inhoud en de vorm van het patiëntendossier
- 3 De verwerking van persoonsgegevens en het patiëntendossier

Inhoud | vervolg

- 4 Het recht op toegang tot, kennis van en inzage in het patiëntendossier
- 5 Het recht op een afschrift van het patiëntendossier
- 6 De bewaring van het patiëntendossier
- VII Het recht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, het medisch beroepsgeheim en de verwerking van persoonsgegevens**
  - 1 Het recht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer
  - 2 Het medisch beroepsgeheim
- VIII Klachtrecht en ombudsfunctie**
  - 1 Inleiding
  - 2 Organisatie van het klachtrecht op drie niveaus
  - 3 Wie kan klacht neerleggen?
  - 4 Welke klachten kunnen ingediend worden?
  - 5 De opdracht van de ombudspersoon
  - 6 Het statuut van de ombudspersoon
  - 7 De ombudsfunctie en het patiëntendossier
  - 8 Het beroepsgeheim van de ombudsfunctionaris
  - 9 Het gebruik van het ombudsdossier in rechte?
  - 10 Besluit
- IX Rechten met betrekking tot de medische expertise**
  - 1 Algemene kenmerken van het gerechtelijk deskundigenonderzoek
  - 2 Het deskundigenonderzoek in burgerlijke zaken
  - 3 Het deskundigenonderzoek in strafzaken
  - 4 De aansprakelijkheid van de deskundige

DEEL III DE HANDELINGS- EN WILSONBEKWAMEN

- I Minderjarigen**
  - 1 De niet-ontvoogde minderjarige
  - 2 De ontvoogde minderjarige
- II Meerderjarige onbekwamen**
  - 1 De handelingsonbekwamen
  - 2 De wilsonbekwamen
- III De dwangopneming van geesteszieken**
  - 1 Inleiding
  - 2 De materiële voorwaarden voor een dwangopneming
  - 3 De beschermingsmaatregelen
  - 4 Geesteszieken onder drang en dwang
  - 5 Het toezicht op de naleving van de wet

DEEL IV HET MENSELIJK LICHAAM EN HET LICHAAMSMATERIAAL

- I De Wet Experimenten op de Menselijke Persoon**
  - 1 Ontstaan van de Wet Experimenten Menselijke Persoon
  - 2 Toepassingsgebied
  - 3 Actoren betrokken bij een experiment
  - 4 Aansprakelijkheid
  - 5 Verzekering
  - 6 Strafbepalingen
- II Transseksualiteit**
  - 1 Genderidentiteitsstoornis en transseksualiteit
  - 2 De fundamentele rechten van transseksuelen
  - 3 De nationaalrechtelijke erkenning van de rechten van transseksuelen
- III Orgaantransplantatie**
  - 1 Toepassingsgebied
  - 2 Algemene regels
  - 3 Orgaanwegneming bij levenden
  - 4 Orgaanwegneming bij overledenen
  - 5 Toewijzing van organen
- IV Lichaamsmateriaal voor geneeskundige toepassingen op de mens**
  - 1 Inleiding
  - 2 Toepassingsgebied Wet Menselijk Lichaamsmateriaal
  - 3 Veiligheid en kwaliteit van wegneming tot toepassing
  - 4 De toestemmingsvereiste
  - 5 Uitgesteld allogene en autoloog gebruik
  - 6 Non-commercialiteit
- V Menselijk lichaamsmateriaal voor wetenschappelijk onderzoek**
  - 1 Wet Menselijk Lichaamsmateriaal
  - 2 Embryowet en Wet Medisch Begeleide Voortplanting
  - 3 “Vrij” lichaamsmateriaal – Niet langer vrij voor wetenschappelijk onderzoek

DEEL V HET EINDIGEND LEVEN

- I Levensbeëindiging zonder verzoek**
  - 1 Juridische kwalificatie
  - 2 Levensbeëindiging zonder verzoek versus therapiebeperking
- II Euthanasie**
  - 1 De legalisering van euthanasie: verenigbaarheid met de grondrechten en wetstechniek
  - 2 Actueel euthanasieverzoek
  - 3 Euthanasieverklaring
  - 4 Uitvoering van euthanasie
  - 5 Verplichting tot aangifte van euthanasie
  - 6 Verzekerings- en sociaalrechtelijke gevolgen van euthanasie

- III Hulp bij zelfdoding**
  - 1 Juridische kwalificatie
  - 2 De beperking van de geoorloofde hulp tot het medische model
  - 3 Levensbeëindigende hulp en psychiatrische patiënten
  - 4 Levensbeëindigende hulp en levensmoeheid
- IV Pijnbestrijding met mogelijk levensverkortend effect en continue diepe sedatie**
  - 1 Juridische kwalificatie
  - 2 Voorwaarden voor geoorloofde pijnbestrijding en continue diepe sedatie
  - 3 Continue diepe sedatie zonder vochttoediening
- V Palliatieve zorg**
  - 1 Voorwaarden
  - 2 Palliatieve zorg als medische handeling en het recht op toestemming en informatie
- VI Staken of niet instellen van een medische behandeling**
  - 1 Therapiebeperking en DNR
  - 2 Juridische kwalificatie
  - 3 Toestemmingsweigering van de wilsbekwame patiënt
  - 4 Therapiebeperking en de wilsonbekwame patiënt
  - 5 Weigering van de arts om te behandelen wegens medische zinloosheid
- VII Voorafgaande wilsverklaringen**
  - 1 Inleiding
  - 2 Het begrippenkader en enkele algemene beschouwingen
  - 3 De voorafgaande negatieve wilsverklaring
  - 4 De voorafgaande positieve wilsverklaring
  - 5 De voorafgaande euthanasieverklaring
  - 6 De voorafgaande machtiging van een vertegenwoordiger
- VIII De vaststelling en de publiciteit van het overlijden**
  - 1 Inleiding
  - 2 De vaststelling van het overlijden
  - 3 De publiciteit van het overlijden
- IX Het juridische statuut van het lijk**
  - 1 De wettelijke bescherming van het lijk
  - 2 De juridische kwalificatie van het lijk
  - 3 Het beslissingsrecht bij leven over het lijk en de lijkbezorging
  - 4 Autopsie